

บทบาทห้วคะแนนกับการเลือกตั้งในจังหวัดสมุทรสงคราม

The Role of Canvassers in the Elections in Samut Songkhram Province

วรลักษณ์ พุ่มพวง* และ ดร.สมเกียรติ วันทะนะ**

Volaluk Phumphuag and Dr.Somkiat Wanthana

บทคัดย่อ

การวิจัยเรื่องนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับความคิดเห็นและวิธีการที่ห้วคะแนนช่วยผู้สมัครรับเลือกตั้งในการหาเสียงเลือกตั้งในจังหวัดสมุทรสงคราม โดยใช้วิธีการวิจัยเชิงปริมาณ ใช้แบบสอบถามเก็บข้อมูลจากห้วคะแนนในจังหวัดสมุทรสงคราม จำนวนตัวอย่าง 246 คน และวิเคราะห์โดยใช้เครื่องคอมพิวเตอร์สำเร็จรูปทางสถิติในการใช้อธิบายตามวัตถุประสงค์ ผลการศึกษาพบว่า ความคิดเห็นต่อห้วคะแนนมักชอบเงินสดอยู่ในระดับสูงสุด และรองลงมาคือเรื่องการสร้างความนิยมให้กับผู้สมัครที่ตนสนับสนุนด้วยการกล่าวถึงคุณงามความดีและผลงานที่ผ่านมา และเรื่องการสร้างความนิยมให้กับผู้สมัครที่ตนสนับสนุนด้วยการกล่าวถึงแนวทางในการพัฒนาท้องถิ่นของผู้สมัครที่ตนสนับสนุน และในเรื่องท่านเลี้ยงอาหาร/เครื่องดื่มแก่ผู้มีสิทธิออกเสียงเลือกตั้ง เพื่อสร้างความนิยมให้กับผู้สมัครที่ตนสนับสนุนอยู่ในระดับต่ำสุด

คำสำคัญ: บทบาท, การเลือกตั้ง, ห้วคะแนน, จังหวัดสมุทรสงคราม

* นิสิต หลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

** รองศาสตราจารย์ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

Abstract

This research aimed to study the concepts and methods that the canvassers used to help the candidates in favour of election campaigns in Samut Songkhram province, by applying quantitative research methodology and questionnaires to collect data from Samut Songkhram canvassers, sample group of 246 individuals, and analyse using computer statistical to describe the result in accordance with the objectives. The results showed that the concepts and methods the canvassers favoured in order to help the candidates the most were cash, promoting the candidates' past good deeds, and advertising their developmental policies, respectively, whereas the least was providing food/drinks to the voters, to raise popularity for their candidates.

Key Word: Role, Election, Canvassers, Samut Songkhram Province

บทนำ

การปกครองตามระบอบประชาธิปไตยซึ่งถือได้ว่าเป็นระบอบการปกครองที่ได้รับความนิยมอย่างกว้างขวางในหลายๆ ประเทศ เพราะถือเอาประชาชนเป็นผู้มีอำนาจ โดยเฉพาะการเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองการปกครองนั้น เป็นการกระจายอำนาจการปกครอง (Decentralization) ไปให้ประชาชนในถิ่นต่างๆ ได้มีอิสระที่จะกำหนดนโยบายทางการเมือง การปกครองประเทศตามระบอบประชาธิปไตย และความรับผิดชอบในการบริหารท้องถิ่นของตนเองตามอุดมการณ์ที่ว่า “อำนาจอธิปไตยเป็นของปวงชน” หมายถึง ประชาชนทุกคนมีอำนาจและสิทธิในการปกครองตนเอง โดยอาศัยการเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองตามระบอบประชาธิปไตย จึงกล่าวได้ว่าการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนถือเป็นพฤติกรรมทางการเมืองหรือกิจกรรมทางการเมืองที่มีความสำคัญยิ่งในการ

ปกครองตามระบอบประชาธิปไตยที่ตั้งอยู่บนพื้นฐานการเข้ามามีส่วนร่วมของประชาชนในทางการเมืองในการปกครองระบอบประชาธิปไตยของประเทศไทย

กิจกรรมหนึ่งที่สำคัญต่อการแสดงออกถึงบทบาทของประชาชนกับการเข้ามามีส่วนร่วมในการปกครองในระบอบประชาธิปไตยนั่นก็คือ การใช้สิทธิใช้เสียงของประชาชนในการเลือกผู้แทนของตนเอง เพื่อเข้ามาบริหารจัดการบ้านเมือง ตลอดจนถึงการแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนของตนเองและชุมชน เมื่อมีการเลือกตั้งเกิดขึ้นย่อมมีกิจกรรมที่สำคัญๆ ในกระบวนการเลือกตั้งกิจกรรมเหล่านั้น ได้แก่ การณรงค์ให้ประชาชนไปใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้ง การหาเสียงของผู้สมัครรับเลือกตั้ง เป็นต้น แต่การเลือกตั้งในปัจจุบันนับวันจะมีความสลับซับซ้อน มีปัจจัยหลายอย่างเข้ามาเกี่ยวข้อง มีประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมการเลือกตั้งมากขึ้น

การหาเสียงเลือกตั้งเป็นกิจกรรมที่ขาดเสียมิได้เมื่อมีการเลือกตั้งเกิดขึ้น สำหรับพฤติกรรมการหาเสียงเลือกตั้งในประเทศไทย ผู้สมัครมักมีวิธีการหาเสียงหลายวิธี อาทิ การออกพบปะเยี่ยมเยียนผู้มีสิทธิเลือกตั้ง การปราศรัยหาเสียง การแจกสิ่งของ การนำมหรสพไปร่วมงานที่ชาวบ้านจัดขึ้น การใส่ร้ายป้ายสีฝ่ายตรงข้าม การใช้เงินซื้อคะแนนเสียง การจัดหาหัวคะแนน และรู้จักใช้หัวคะแนนให้ได้ผล เป็นต้น (สุขุม นวลสกุล, 2537: 251-255)

จากพฤติกรรมการหาเสียงตามที่ได้อธิบายมาทั้งหมด การจัดหาหัวคะแนนและการรู้จักใช้หัวคะแนนในการหาเสียง นับเป็นปัจจัยที่สำคัญอย่างหนึ่งที่ทำให้ผู้สมัครหลายคนประสบความสำเร็จในการเลือกตั้งมาแล้ว เนื่องจากผู้สมัครรับเลือกตั้งไม่เป็นที่รู้จักสนิทสนมของประชาชนในทุกท้องถิ่นในเขตเลือกตั้ง และประชาชนเองเมื่อไม่รู้จักผู้สมัครทุกคนก็ไม่แน่ใจว่าจะลงคะแนนเสียงให้กับผู้สมัครรายใด หากบุคคลที่ตนเชื่อถือและศรัทธาให้คำแนะนำหรือชักจูงก็พอจะมั่นใจได้ ส่วนวิธีการที่หัวคะแนนใช้ในการณรงค์หาเสียงเลือกตั้งนั้นอาจแตกต่างกันออกไป และวิธีการทำงานที่แตกต่างหลายหลาย ซึ่งเป็นเรื่องสำคัญสำหรับการชนะการเลือกตั้ง หัวคะแนนเป็นปัจจัยที่สำคัญปัจจัยหนึ่งของการได้มาซึ่งชัยชนะในการเลือกตั้ง เพราะหัวคะแนนสามารถเข้าถึงผู้มีสิทธิออกเสียงเลือกตั้งได้มากกว่าผู้สมัครรับเลือกตั้ง และหัวคะแนนสามารถใช้วิธีการอันหลากหลายทั้งในรูปแบบที่

เปิดเผยและไม่เปิดเผยได้ โดยเฉพาะการหาเสียงที่ไม่เปิดเผยนั้นเป็นไปได้เลยที่จะไม่เอ่ยถึงบทบาทและความสำคัญของหัวคะแนน (สมบัติ จันทร์วงศ์, 2536: 103-111) หัวคะแนนที่ดีจะมีคุณลักษณะเป็นที่เคารพนับถือและรักใคร่ของราษฎรในท้องถิ่น

หัวคะแนนมีบทบาทและความสำคัญไม่เฉพาะการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเท่านั้นแม้การเลือกตั้งระดับท้องถิ่น ได้แก่ การเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาล และการเลือกตั้งสมาชิกสภาจังหวัด หัวคะแนนก็มีบทบาทและความสำคัญไม่แพ้การเลือกตั้งระดับชาติ เนื่องจากหัวคะแนนยังคงทำหน้าที่ช่วยเหลือผู้สมัครเพื่อให้ชนะการเลือกตั้ง

จังหวัดสมุทรสงครามเป็นจังหวัดที่มีขนาดเล็ก มีพื้นที่ความรับผิดชอบ 3 อำเภอ 36 ตำบล 284 หมู่บ้าน ซึ่งจากข้อมูลเกี่ยวกับการเลือกตั้งในจังหวัดประชาชนในชุมชนสามารถที่จะเลือกตัวแทนของตนเองเพื่อเข้ามาพัฒนาและแก้ไขปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้นภายในจังหวัด เพื่อความอยู่ดีกินดีของประชาชนทุกๆ คน ซึ่งผู้ที่เข้ามาเป็นตัวแทนของประชาชนดังกล่าวนี้ คือต้องได้มาจากเสียงส่วนใหญ่ของประชาชน ดังนั้นการเลือกตั้งจึงมีความสำคัญต่อการพัฒนาและแก้ไขปัญหาของประชาชนในอนาคตเป็นอย่างมาก (สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งจังหวัดสมุทรสงคราม, 2555) ตัวผู้วิจัยเองคิดว่าผู้ที่สมัครเข้าแข่งขันเพื่อรับการเลือกตั้งจะต้องเป็นบุคคลที่ประชาชนให้ความไว้วางใจในการเข้าปฏิบัติหน้าที่ ในขณะที่ผู้สมัครรับเลือกตั้งเองก็ต้องแข่งขันกันเองระหว่างผู้สมัครด้วยกัน ซึ่งสิ่งสำคัญที่สุดที่ผู้สมัครรับเลือกตั้งต้องการคือ การได้รับความนิยมและคะแนนเสียงจากประชาชนได้มากที่สุด โดยจะเห็นได้จากการเลือกตั้งในแต่ละครั้งไม่ว่าจะในระดับใดก็ตามผู้สมัครรับเลือกตั้งจะทุ่มเททั้งร่างกายและกำลังทรัพย์ในการโฆษณาประชาสัมพันธ์เพื่อหาเสียงให้กับตนเอง และที่ขาดไม่ได้คือหัวคะแนน ซึ่งเป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญต่อการหาเสียงให้กับผู้สมัครเลือกตั้งของแต่ละคน

จากการสังเกตเบื้องต้นของผู้วิจัยพบว่า หัวคะแนนมีบทบาทสำคัญอย่างมากต่อการหาเสียงให้แก่ผู้สมัครรับเลือกตั้ง ผู้สมัครหลายคนได้ดำเนินการเลือกตั้งและแสวงหาหัวคะแนนเป็นจำนวนมากนับตั้งแต่ญาติพี่น้อง เพื่อน หรือผู้ที่ผู้สมัครเคารพนับถือตลอดจนผู้สนับสนุนผู้สมัครของแต่ละคน

ในการศึกษาวิจัย โดยเฉพาะประเด็นที่ต้องอาศัยข้อมูลที่ไม่ต้องการเปิดเผยต่อสาธารณะเช่นประเด็นที่ผู้ศึกษาสนใจศึกษานี้ เพื่อให้ได้ผลการวิจัยที่ถูกต้องและสมบูรณ์ เงื่อนไขหนึ่งคือความสามารถในการเข้าถึงแหล่งข้อมูล ซึ่งต้องอาศัยความไว้วางใจที่แหล่งข้อมูลมีต่อผู้วิจัยพอสมควร ผู้วิจัยเป็นคนในพื้นที่และเกี่ยวข้องกับแหล่งข้อมูลที่จะสามารถได้มาซึ่งข้อมูลได้

วัตถุประสงค์

การวิจัยในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับความคิดเห็นและวิธีการที่หัวหน้าคณะช่วยผู้สมัครรับเลือกตั้งในการหาเสียงเลือกตั้งในจังหวัดสมุทรสงคราม

วิธีการวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) โดยใช้แบบสอบถาม (Questionnaires) สอบถามจากหัวหน้าคณะในจังหวัดสมุทรสงคราม ทั้งหมด 3 อำเภอ ได้กลุ่มตัวอย่าง 246 คน จากการคำนวณตามสูตรของ W. G. Cochran (1953 อ้างใน สุรสิทธิ์ เกตุแก้ว, 2555) เพื่อศึกษาถึงระดับความคิดเห็นของหัวหน้าคณะในการช่วยผู้สมัครรับเลือกตั้งในการหาเสียงเลือกตั้ง โดยนำแบบสอบถามที่เก็บมาได้ตรวจสอบความถูกต้องและความครบถ้วนของข้อมูลวิเคราะห์โดยใช้เครื่องคอมพิวเตอร์โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติโดยนำค่าสถิติร้อยละ (percentage) ค่าเฉลี่ย (mean) ใช้อธิบายระดับความคิดเห็น บทบาท และวิธีการที่หัวหน้าคณะช่วยผู้สมัครรับเลือกตั้งในการหาเสียงเลือกตั้งในจังหวัดสมุทรสงคราม

ผลการวิจัย

จากการศึกษาพบว่า ลักษณะข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างที่เก็บรวบรวมได้ จำแนกตามลักษณะ เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้เฉลี่ยต่อเดือน สรุปได้ ดังนี้ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาส่วนใหญ่เป็นเพศชาย คิดเป็นร้อยละ 76.4 มีอายุระหว่าง 50-59 ปี คิดเป็นร้อยละ 24.0 อยู่ในระดับการศึกษาระดับปริญญาตรีหรือเทียบเท่า คิดเป็นร้อยละ 31.3 มีอาชีพค้าขาย/ประกอบธุรกิจส่วนตัว คิดเป็นร้อยละ 23.6 มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 5,001-10,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 33.7

การวิเคราะห์ระดับระดับความคิดเห็นและวิธีการที่หวัคະแนนช่วยผู้สมัครรับเลือกตั้งในการหาเสียงเลือกตั้งในจังหวัดสมุทรสงคราม ผู้วิจัยได้แบ่งระดับความคิดเห็นเป็น 3 ระดับ คือ สูง ปานกลาง และต่ำ โดยผลวิเคราะห์จำแนกเป็นรายชื่อได้แสดงตามตารางที่ 1 ดังนี้

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของตัวแปรที่ใช้ในการวิเคราะห์

ตัวแปร	\bar{X}	S.D.	ระดับ
1. ใช้ความสัมพันธ์ส่วนตัวขอคะแนนเสียงจากผู้มีสิทธิออกเสียงให้กับผู้สมัครรับเลือกตั้ง	4.19	.969	สูง
2. เงินตอบแทนเป็นเงื่อนไขในการขอคะแนนเสียงจากผู้มีสิทธิออกเสียงให้กับผู้สมัครรับเลือกตั้ง	3.91	1.199	สูง
3. สิ่งของตอบแทนเป็นเงื่อนไขในการขอคะแนนเสียงจากผู้มีสิทธิออกเสียงให้กับผู้สมัครรับเลือกตั้ง	3.80	1.093	สูง
4. จดชื่อ หรือเลขบัตรประจำตัวประชาชนของผู้มีสิทธิออกเสียงเลือกตั้งที่รับเงื่อนไขในการขอคะแนนเสียง	2.91	1.157	ปานกลาง

ตารางที่ 1 (ต่อ)

ตัวแปร	\bar{X}	S.D.	ระดับ
5. เป็นผู้ปล่อยข่าวลวง เพื่อทำลายคะแนนเสียงคู่แข่ง	2.89	1.087	ปานกลาง
6. เป็นผู้แก้ข่าวสารที่ทำลายคะแนนเสียงของผู้สมัครที่ตนสนับสนุน	3.61	1.136	ปานกลาง
7. ทานเลี้ยงอาหาร/เครื่องดื่มแก่ผู้มีสิทธิออกเสียงเลือก ตั้งเพื่อสร้างความนิยมให้กับผู้สมัครที่ตนสนับสนุน	2.66	1.064	ปานกลาง
8. หัวคะแนนที่เป็นญาติของผู้สมัครต้องจ่ายเงินเหมือนกับคนทั่วไป	3.91	1.255	สูง
9. ทานจะหาเสียงเฉพาะในพื้นที่ที่ตนรับผิดชอบ	3.77	1.139	สูง
10. ใช้โอกาสในงานเลี้ยงสังสรรค์และงานประเพณี สร้างความนิยมให้กับผู้สมัครที่ตนสนับสนุน	3.90	1.165	สูง
11. เงินสด มีความสำคัญมากกว่าความสามารถของผู้สมัครรับเลือกตั้ง	3.18	1.347	ปานกลาง
12. สร้างความนิยมให้กับผู้สมัครที่ตนสนับสนุน ด้วยการกล่าวถึงแนวทางในการพัฒนาท้องถิ่นของผู้สมัครที่ตนสนับสนุน	4.33	.872	สูง
13. เป็นผู้รับปัญหาและความต้องการของผู้มีสิทธิออกเสียงเลือกตั้งไปเสนอผู้สมัครที่ตนสนับสนุน	4.04	.921	สูง
14. เป็นตัวแทนของผู้สมัครในการเข้าร่วมงานสังคมต่าง ๆ เช่น งานศพ งานแต่งงาน และงานขึ้นบ้านใหม่ เป็นต้น	3.53	1.048	ปานกลาง

ตารางที่ 1 (ต่อ)

ตัวแปร	\bar{X}	S.D.	ระดับ
15. เป็นตัวแทนของผู้สมัครในการเข้าร่วมงาน ประเพณีต่างๆ ของชุมชน	3.36	1.122	ปานกลาง
16. เป็นผู้รับปัญหาและความต้องการด้าน สาธารณประโยชน์ของหมู่บ้านไปเสนอผู้สมัครที่ ตนสนับสนุน	3.95	.867	สูง
17. เป็นตัวแทนของผู้สมัครในการมอบเงินทุน หรือวัสดุก่อสร้างเพื่อสาธารณประโยชน์ต่างๆ ของหมู่บ้าน	2.77	1.048	ปานกลาง
18. เป็นผู้ประสานสัญญาหรือเงื่อนไขระหว่าง ประชาชนกับผู้สมัคร เช่น สัญญาที่ผู้สมัครจะ บริจาคเพื่อการสาธารณประโยชน์ ถ้าได้คะแนน เสี่ยงจากหมู่บ้านในระดับหนึ่ง เป็นต้น	3.68	1.052	สูง
19. ช่วยอำนวยความสะดวกในด้านการเดินทาง ไปลงคะแนนเสียงในวันเลือกตั้ง	3.04	1.120	ปานกลาง
20. เป็นผู้คอยห้ย้งเสียงของประชาชนเป็นระยะ	3.66	1.037	ปานกลาง
21. เป็นผู้คอยหาข่าวความเคลื่อนไหวของคู่แข่ง ชั้น	3.58	1.136	ปานกลาง
22. การใช้เงินสดซื้อเสียงไม่ใช่สิ่งที่จะกระทำได้ โดยง่าย	4.00	1.046	สูง
23. อุปสรรคสำคัญที่สุดในการทำงานของ หัวคะแนนคือ คณะกรรมการการเลือกตั้งที่ดูแล เขตเลือกตั้งนั้นๆ	3.80	1.195	สูง
24. หัวคะแนนมักชอบเงินสด	4.43	.899	สูง

ตารางที่ 1 (ต่อ)

ตัวแปร	\bar{X}	S.D.	ระดับ
25. ผู้สมัครยอมมีช่องทางในการตรวจสอบผลงานของหัวคะแนนได้ตลอดเวลา	3.71	.937	สูง
26. การใช้ผู้มีบารมีในพื้นที่ เช่น พระสงฆ์ หรือผู้อาวุโสในการสร้างคะแนนนิยมให้แก่ผู้สมัคร	3.33	1.023	ปานกลาง
27. คนของคู่แข่ง (ทีมงานเลือกตั้งของผู้สมัครนั้น ๆ) เป็นอุปสรรคต่อการหาคะแนนนิยมให้แก่ผู้สมัครรับเลือกตั้ง	3.67	.804	ปานกลาง
28. หัวคะแนนควรเป็นคนกำหนดจำนวนเงินตอบแทนให้แก่ผู้ไปเลือกตั้ง	3.19	1.255	ปานกลาง
29. สร้างความนิยมให้กับผู้สมัครที่ตนสนับสนุนด้วยการกล่าวถึงคุณงามความดีและผลงานที่ผ่านมา	4.36	.858	สูง
30. บุญคุณเป็นที่มาสำคัญของคะแนนเสียงของผู้สมัครรับเลือกตั้ง	3.60	1.145	ปานกลาง
31. ใช้ญาติพี่น้องของหัวคะแนน (หัวคะแนน พ่วงหรือลูกโซ่) หาคะแนนนิยมให้แก่ผู้สมัคร	4.22	.917	สูง
32. ความสำเร็จของผู้สมัครขึ้นอยู่กับเครือข่ายของหัวคะแนนนั้น	4.06	.965	สูง
33. เป็นหัวคะแนนให้ผู้สมัครคราวละมากกว่าหนึ่งคน	3.23	1.105	ปานกลาง
33. เป็นหัวคะแนนให้ผู้สมัครคราวละมากกว่าหนึ่งคน	3.23	1.105	ปานกลาง
34. การรับเงินโดยไม่ลงคะแนนไม่ใช่เรื่องคอขาดบาดตาย	3.33	1.146	ปานกลาง

ตารางที่ 1 (ต่อ)

ตัวแปร	\bar{X}	S.D.	ระดับ
35. การให้สิ่งตอบแทนหลังจากทราบผลการเลือกตั้ง	3.38	1.300	ปานกลาง
รวม	3.63	.489	ปานกลาง

จากตารางที่ 1 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ระดับความคิดเห็นของหัวคะแนนที่ช่วยผู้สมัครรับเลือกตั้งในการหาเสียงเลือกตั้งในจังหวัดสมุทรสงคราม อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.63$) โดยความคิดเห็นต่อหัวคะแนนมักชอบเงินสดมีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 4.43$) และรองลงมาคือ สร้างความนิยมให้กับผู้สมัครที่ตนสนับสนุนด้วยการกล่าวถึงคุณงามความดีและผลงานที่ผ่านมา ($\bar{X} = 4.36$) ลำดับที่ 3 คือ สร้างความนิยมให้กับผู้สมัครที่ตนสนับสนุนด้วยการกล่าวถึงแนวทางในการพัฒนาท้องถิ่นของผู้สมัครที่ตนสนับสนุน ($\bar{X} = 4.33$) ลำดับที่ 4 คือ ใช้ญาติพี่น้องของหัวคะแนน (หัวคะแนนพ่วงหรือลูกโซ่) หาคะแนนนิยมให้แก่ผู้สมัคร ($\bar{X} = 4.22$) ลำดับที่ 5 คือ ใช้ความสัมพันธ์ส่วนตัวขอคะแนนเสียงจากผู้มีสิทธิออกเสียงให้กับผู้สมัครรับเลือกตั้ง ($\bar{X} = 4.19$) ลำดับที่ 6 คือ ความสำเร็จของผู้สมัครขึ้นอยู่กับเครือข่ายของหัวคะแนนนั้น ($\bar{X} = 4.06$) ลำดับที่ 7 คือ เป็นผู้รับปัญหาและความต้องการของผู้มีสิทธิออกเสียงเลือกตั้งไปเสนอผู้สมัครที่ตนสนับสนุน ($\bar{X} = 4.04$) ลำดับที่ 8 คือ การใช้เงินสดซื้อเสียงไม่ใช้สิ่งที่จะกระทำได้ง่าย ($\bar{X} = 4.00$) ลำดับที่ 9 คือ เป็นผู้รับปัญหาและความต้องการด้านสาธารณประโยชน์ของหมู่บ้านไปเสนอผู้สมัครที่ตนสนับสนุน ($\bar{X} =$

วารสารสหวิทยาการวิจัย: ฉบับบัณฑิตศึกษา ปีที่ 2 ฉบับที่ 2 (ก.ค.-ธ.ค. 2556)

3.95) ลำดับที่ 10 คือ เงินตอบแทนเป็นเงื่อนไขในการขอคะแนนเสียงจากผู้มีสิทธิออกเสียงให้กับผู้สมัครรับเลือกตั้ง และหัวข้อแนบที่เป็นญาติของผู้สมัครต้องใช้เงินเหมือนกับคนทั่วไป ($\bar{X} = 3.91$) ลำดับที่ 11 คือ ใช้โอกาสในงานเลี้ยงสังสรรค์และงานประเพณี สร้างความนิยมให้กับผู้สมัครที่ตนสนับสนุน ($\bar{X} = 3.90$) ลำดับที่ 12 คือ สิ่งของตอบแทนเป็นเงื่อนไขในการขอคะแนนเสียงจากผู้มีสิทธิออกเสียงให้กับผู้สมัครรับเลือกตั้ง และอุปสรรคสำคัญที่สุดในการทำงานของหัวข้อแนบคือ คณะกรรมการการเลือกตั้งที่ดูแลเขตเลือกตั้งนั้น ($\bar{X} = 3.80$) ลำดับที่ 13 คือ ท่านจะหาเสียงเฉพาะในพื้นที่ที่ท่านรับผิดชอบ ($\bar{X} = 3.77$) ลำดับที่ 14 คือ ผู้สมัครยอมมีช่องทางในการตรวจสอบผลงานของหัวข้อแนบได้ตลอดเวลา ($\bar{X} = 3.71$) ลำดับที่ 15 คือ เป็นผู้ประสานสัญญาหรือเงื่อนไขระหว่างประชาชนกับผู้สมัคร เช่น สัญญาที่ผู้สมัครจะบริจาคเพื่อการสาธารณประโยชน์ ถ้าได้คะแนนเสียงจากหมู่บ้านในระดับหนึ่ง เป็นต้น ($\bar{X} = 3.68$) และลำดับสุดท้ายที่มีระดับความคิดเห็นต่ำสุด คือ ท่านเลี้ยงอาหาร/เครื่องดื่มแก่ผู้มีสิทธิออกเสียงเลือกตั้ง เพื่อสร้างความนิยมให้กับผู้สมัครที่ตนสนับสนุน ($\bar{X} = 2.66$)

อภิปรายผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง บทบาทหัวข้อแนบกับการเลือกตั้งในจังหวัดสมุทรสงคราม ผู้วิจัยเห็นว่า การเป็นผู้แทนโดยการเลือกสรรจากประชาชนนั้นเป็นสิ่งที่มีความหมายและมีความสำคัญสำหรับบุคคลที่จะแสวงหาอำนาจทางการเมือง ดังนั้นจึงทำให้ผู้สมัครแต่ละคนจะต้องหาวิธีการหาเสียงเพื่อขอความสนับสนุนจากประชาชน ซึ่งการเลือกตั้งในปัจจุบันจะพบว่า มีประชาชนเข้าร่วมมากขึ้นและที่สำคัญมีการใช้จ่ายเงินกันอย่างมากและวิธีการหนึ่งที่ผู้สมัครนิยมใช้กันมากคือ การ

ใช้บุคคลเป็นหัวคะแนนในการช่วยเหลือตนในการหาเสียงเพื่อขอความสนับสนุนจากประชาชน ซึ่งการใช้หัวคะแนนได้รับความนิยมน้อยอย่างมากจนสร้างความสำคัญให้กับหัวคะแนนว่าจะมีผลต่อการได้รับการเลือกตั้งหรือไม่ได้รับการเลือกตั้งของผู้สมัคร จากความสำคัญของหัวคะแนนนี้เองจึงทำให้ไม่ว่าผู้สมัครจะรณรงค์หาเสียงด้วยวิธีใดก็ตามก็ต้องผ่านเครือข่ายของหัวคะแนน จากบทบาทและความสำคัญของหัวคะแนน จึงทำให้ผู้วิจัยสนใจจะศึกษาถึงระดับความคิดเห็นของหัวคะแนนในการช่วยผู้สมัครรับเลือกตั้งหาเสียง และผลการศึกษาพบว่าระดับความคิดเห็นของหัวคะแนนมักชอบเงินสดได้อยู่ในระดับสูงที่สุด และรองลงมาก็คือเป็นเรื่องของการสร้างความนิยมให้กับผู้สมัครที่ตนสนับสนุนด้วยการกล่าวถึงคุณงามความดีและผลงานที่ผ่านมา และเรื่องการสร้างความนิยมให้กับผู้สมัครที่ตนสนับสนุนด้วยการกล่าวถึงแนวทางในการพัฒนาท้องถิ่นของผู้สมัครที่ตนสนับสนุน และเรื่องการใช้ญาติพี่น้องของหัวคะแนน (หัวคะแนนพ่วงหรือลูกโซ่) หาคะแนนนิยมให้แก่ผู้สมัคร และเรื่องการใช้ความสัมพันธ์ส่วนตัวของหัวคะแนนเสียงจากผู้มีสิทธิออกเสียงให้กับผู้สมัครรับเลือกตั้ง อาจกล่าวได้ว่า เงินเป็นปัจจัยประกอบที่สำคัญที่สุดสำหรับหัวคะแนนในการช่วยผู้สมัครรับเลือกตั้งในการหาเสียงเลือกตั้งเป็นธรรมเนียมที่ผู้สมัครจำเป็นต้องจ่ายไม่สำคัญว่ามากน้อยแต่เป็นสิ่งที่ต้องปฏิบัติ และต้องกล่าวถึงคุณงามความดีและผลงานที่ผ่านมา และแนวทางในการพัฒนาท้องถิ่น ความเป็นคนที่มีความรู้ความสามารถที่จะนำมาใช้ในการพัฒนาได้ รวมถึงการช่วยเหลือแก้ไขปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้นในชุมชน และกล่าวสนับสนุนให้ผู้ที่มีสิทธิออกเสียงได้ทราบถึงนโยบายสำคัญที่จะนำมาใช้ในการพัฒนา และชี้ให้เห็นถึงความเป็นไปได้ในทางปฏิบัติที่สามารถจะปฏิบัติได้จริงหลังจากรับการเลือกตั้งแล้วของผู้สมัครให้ประชาชนทราบ เพื่อเป็นการสร้างความนิยมในตัวบุคคลผู้สมัครนั้นๆ และการใช้ความสัมพันธ์ส่วนตัว ญาติ พี่น้อง คนรู้จัก เป็นปัจจัยสำคัญในการช่วยผู้สมัครในการลงพื้นที่หาเสียง

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะทั่วไป

1. ควรเผยแพร่ข้อมูลความรู้ให้แก่ประชาชนได้รับทราบถึงบทบาทและหน้าที่ของห้วคະແນน เพื่อให้เข้าใจถึงหน้าที่ที่แท้จริงว่าการเป็นห้วคະແນนควรมีหน้าที่ปฏิบัติอย่างไร อีกทั้งเป็นหูเป็นตาในการสอดส่องดูแลการทุจริตเลือกตั้งช่วยเจ้าหน้าที่
2. ผู้ที่เป็นห้วคະແນนควรตระหนักและเข้าใจถึงความถูกต้องภายใต้การปกครองในระบบประชาธิปไตยเป็นหลัก ไม่ควรคิดเห็นแต่ประโยชน์ส่วนตนมากกว่าประโยชน์ส่วนรวม
3. การออกกฎหมายลงโทษผู้กระทำความผิดในการเลือกตั้ง ควรมีมาตรการที่เด็ดขาดและใช้ปฏิบัติในทันที ก่อนที่จะมีการลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง

ข้อเสนอแนะการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาข้อมูลในเชิงคุณภาพ เพื่อให้เห็นผลการศึกษาในเชิงลึกเป็นการสนับสนุนถึงความถูกต้องของข้อมูลมากที่สุด
2. ควรศึกษาเกี่ยวกับการซื้อสิทธิ-ขายเสียงในการเลือกตั้งจากข้อมูลในด้านหรือมุมมองของประชาชน เพื่อให้ทราบถึงข้อมูลที่เป็นจริงมากยิ่งขึ้น
3. ควรมีการบังคับใช้กฎหมายของคณะกรรมการการเลือกตั้ง หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องต้องมีความเข้มแข็ง เด็ดขาด และเป็นกลางมากขึ้น เพื่อให้การซื้อสิทธิขายเสียงในการเลือกตั้งมีน้อยลง

เอกสารอ้างอิง

กฤษณา ไวสารวจ. 2555. นักการเมืองถิ่นจังหวัดสมุทรสงคราม. นนทบุรี: สำนักวิจัยและพัฒนาสถาบันพระปกเกล้า.

วารสารสหวิทยาการวิจัย: ฉบับบัณฑิตศึกษา ปีที่ 2 ฉบับที่ 2 (ก.ค.-ธ.ค. 2556)

กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย. 2529. การเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทน
ราษฎร พ.ศ.2529. กรุงเทพมหานคร: กรมการปกครอง
กระทรวงมหาดไทย.

ข้อมูลทางการปกครอง. ค้นเมื่อ 25 กรกฎาคม 2555 จาก
www.ect.go.th/home.php?Province=samutsongkhram

ชาลินี สิงห์เล็ก. 2551. ความรู้ของประชาชนเกี่ยวกับการเลือกตั้งท้องถิ่น. การ
ค้นคว้าอิสระ ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขารัฐศาสตร์, มหาวิทยาลัยเกษตร
ศาสตร์.

ณัฐจกมล สุจยานนท์. 2536. บทบาทของกลุ่มผลประโยชน์ในการหาเสียง
เลือกตั้งจังหวัดนครปฐม. วิทยานิพนธ์ ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชา
เทคโนโลยีสังคม, มหาวิทยาลัยเกริก.

เพิ่มพงษ์ เชาวลิต. 2533. การบริหารคะแนนเสียงกับการเลือกตั้ง: กรณีศึกษา
การเลือกตั้งทั่วไป ปี 2529. วิทยานิพนธ์ รัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขา
การเมืองการปกครอง, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

รัศมีย์ภรณ์ วิริยะภาพ. 2548. ระบบการทำงานของหัวคะแนนที่ใช้ในการหา
เสียงเลือกตั้งองค์การบริหารส่วนตำบล: กรณีศึกษาเขตอำเภอกุฉินารายณ์
จังหวัดกาฬสินธุ์. วิทยานิพนธ์ รัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขา
การเมืองการปกครอง, มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

สมบัติ จันทร์วงศ์. 2536. เลือกตั้งวิกฤต: ปัญหาและทางออก. กรุงเทพฯ: คบ
ไฟ.

สุรสิทธิ์ เกตุแก้ว. 2555. ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเลือกซื้อปุ๋ยชีวภาพ
ของเกษตรกรในจังหวัดนครปฐม. วิทยานิพนธ์ วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต
สาขาธุรกิจเกษตร, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

สุขุม นวลสกุล. 2537. การเมืองการปกครองไทย. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์
มหาวิทยาลัยรามคำแหง.